

Fejk eller äkta? En filosofisk vandring genom utställningen *Lura ögat*. För skolår 4–6

Av filosofipedagog Liza Haglund i samarbete med Veronica Hejdelind, Nationalmuseum.

Lärarhandledningen kompletterar besöket i utställningen *Lura ögat*. Här presenteras det förberedande arbete som eleverna ska göra innan de kommer till Nationalmuseum. Handledningen ger även förslag på hur man kan arbeta vidare i klassrummet efter besöket.

Konceptet inbegriper totalt elva verk. Fyra av dessa får ni tillgång till via Nationalmuseums webbplats. De ingår i förberedelsen inför besöket och bildar även ram för vandringen på museet. Resterande sju verk behandlas vid besöket. Tre av dessa används även i efterarbetet i klassrummen.

Bakgrund

Temat för vandringen, genom utställningen *Lura ögat*, är frågor om vad som är verkligt, sant och äkta, tillskillnad från det som är fantasier, fejk, eller mentala konstruktioner. Vandringen är alltså tänkt att cirkla kring frågor om konstruktion men också om framtid, vad vi önskar av framtiden. Syftet är med andra ord att engagera eleverna till reflektion kring identitet, verklighet och konstruktion och var gränsen går för det möjliga. Kan vi skapa oss själva? Vad är möjligt och önskvärt i framtiden? I det som följer kommer förslag till ett för- och efterarbete som kan göras i klassrummet.

Att försöka se världen med en annans ögon utgör en grundidé i konceptet. Det är samtidigt ett sätt att undersöka det egna jaget och gränserna för det egna jaget. Det som är du är inte jag, men vad är egentligen skillnaden? I samma anda är tanken att man förstår sig själv bättre genom att försöka uttrycka en annan människas åsikt. Vi arbetar mycket så i filosofiska samtal med barn. Det är inte bara ett sätt att försöka förstå sig själv eller andra. Det kan också vara ett sätt att pröva nya tankar utan att behöva stå för dem själv. Detta skulle man kunna tycka, tänka tro...

1. Förarbete i klassrummet

I förarbetet skapar eleverna en historia om en fiktiv person. Inom ramen för historien kan eleven fantisera om önskade eller oönskade egenskaper. Syftet är att i någon mån låta eleverna utveckla tankar och idéer om ett annat liv och en annan identitet. Samtidigt bildar den påhittade historien och personen relief till den egna personen. Denna person ska sedan få "tala" under delar av visningen och därmed fortsätter undersökning.

Eleverna kan välja att arbeta med en av följande porträtt:

1. *Queen Elizabeth II*, Hiroshi Sugimoto
2. *Kökspigian*, Rembrandt
3. *Flykten från kritiken*, Pere Borrell del Caso
4. *Självporträtt*, Gerard Dou

Bilderna finns att skriva i A4-format ut från Nationalmuseums webbplats. De går även att ladda ned och visa med hjälp av en kanon på duk i klassrummet.

Eleverna ges uppgiften:

Om du skulle kunna vara en annan person vilken av dessa skulle Du då vilja vara?

Efter att ha studerat bilderna så väljer eleverna en av personerna på bilderna. Låt därefter eleverna skriva eller tänka ut en historia som berättar något om personen.

Följande frågor ger stöd åt elevernas arbete med porträttet. Frågorna finns sammanställda på ett arbetsblad som finns att skriva via webbplatsen.

Varför valde du att arbeta med det här porträttet?

Hur gammal tror du att personen på bilden är?

Vem tror du att det är? Om du inte vet, hitta på ett namn och kanske ett yrke.

Vad gör personen på bilden?

Liknar den dig på något vis?

Hur skiljer sig personen från dig?

Om det finns möjlighet kan man låta varje elev berätta eller läsa upp vad man skrivit om sitt porträtt/person. I en sådan aktivitet kan eleverna även uppmuntras att ställa frågor till varandra. Även dessa frågor kan användas till att bygga vidare på den fiktiva personen.

2. På Nationalmuseum

Besöket på Nationalmuseum tar ca 1,5 timme. Konstpedagogen inleder vandringen genom att samla klassen i ett samtalsrum. Eleverna kommer att få presentera sig genom att säga sina namn, och med högst ett par meningar berätta om vilken person de valt och varför. Det är bra om eleverna är beredda på detta moment och helst att de har förberett vad de ska säga. Därefter börjar vandringen.

Det sista stoppet på visningen innehåller tre moderna verk. Det ena föreställer en person som går på vattnet, en annan drar ner kedjan på blixtlåset till ett lager hud och under ser man nästa lager. Det sista verket föreställer en man som stoppat huvudet i en burk. Konstpedagogen kommer vid det sista stoppet att ställa några av frågorna liknande dem här nedan. Dessa är tänkta till att väcka tanken och det kommer inte att finnas tid att utveckla dem på plats. De hör främst till efterarbetet.

5. *Touch*, Janine Antoni
6. *Looking for Alice Fine*, Fredrik Wretman
7. *Collection Spring/Summer*, Tra Ba Vang

3. Tillbaka i klassrummet – efterarbetet

Nu finns det utrymme att fortstätta arbetet och låta fantasin ta ny fart. Som lärare kan du välja att ge eleverna nedanstående frågor (eller några av dem) att tänka vidare kring. Eleverna kan ges i uppgift att skriva en novell, en dikt, måla eller rita.

Kan man göra så som de gjorde på de sista verken som vi tittade på?

Kommer det att vara möjligt i framtiden? Finns det hinder för att exempelvis kunna gå på vattnet? Tänk om det skulle kunna vara så i framtiden att man kan få information om saker och ting genom att titta i en burk. Genom att stoppa ner huvudet i burken får man en total upplevelse. Du får fullständig information om det du vill veta trots att det är avlägset i tid och rum. Det skulle vara lite som ett tv-spel fast ännu bättre och mer verkligt. Är det möjligt? Om inte, varför?

Vem är ”jag” och vad drömmer jag om?

Skulle du vilja kunna gå på vattnet eller byta hud eller få information och upplevelser genom burken? Om du fick välja en sak, vad valde du då?

Återkoppla gärna till oss hur arbetet har fungerat. E-post: skola@nationalmuseum.se